

нтів науковою роботою, і була спроба зробити це адміністративним шляхом. Тоді, на початку 80-х, в навчальних планах з'явився рядок УДРС (учбова дослідницька робота студентів). Звичайно, така форма заохочення студентів до науки не була достатньо ефективною і поступово, хоча і досить скоро, зникла в небуття. Тим більше, що з переходом на двоступеневу форму освіти студент двічі виконує кваліфікаційну роботу, яка в університеті традиційно (і за існуючими вимогами) має характер справжньої наукової роботи.

Отже, визначаючи найсуттєвіші чинники наукової творчості студентів, навіть зважаючи на її індивідуалізованість, на перше місце ставимо особу викладача – Педагога і Наставника. Ми вже згадували фамілії, які залишились в історії не в останню чергу завдяки своїм учням. Звичайно саме така особистість, яка має високий інтелект, сильний характер, здатна генерувати ідеї і досягати поставленої мети, є необхідним орієнтиром у житті для більшості студентів. Таким чином, в якості центральної фігури процесу залучення студентів до науки поставимо викладача. Але як пересічний викладач пересічного ВНЗ України може сьогодні стати такою фігурою? Коли за кількістю вищих навчальних закладів Україна, як здається, йде попереду всієї планети, навіть у провідних університетах не всі викладачі відповідають викладеним вище критеріям. А величезне навчальне навантаження, співвідношення студент-викладач 15 до 1 означає, що не вистачить і фізичних можливостей у пересічного викладача не тільки самому приділяти потрібну увагу науці та ще й залучати до науки студентів. Отже, треба визначитись, що не можуть всі студенти в необхідній мірі залучитись до науки.

До того ж, виникають проблеми в світі речей. Сьогодні вартість матеріалів, які витрачаються, це реактиви і хімічний посуд, дуже висока. Виникає проблема фінансування наукової творчості студентів, і добре, коли у викладача є гроші з гранту або з якоїсь теми... І, наостанок, не по значущості. Наша наука не може не використовувати прилади. Не є таємницею, що оновлення парку приладів в навчальних закладах припинилось ще в минулому тисячолітті. І це ще один негативний фактор, який суттєво впливає на процес залучення студентів до справжньої науки.

Отже, щоб не пересичувати нашу інформацію негативом, зупинимось і підсумуємо. Не виникає сумнівів, що залучення студентів до наукової творчості є необхідним, разом з тим, відзначимо, що це явище не може бути всеосяжним. Реально, в цьому процесі провідну і визначальну роль відіграє особа викладача, від якого, власне, і залежить, в якій мірі студент і наука поєднуються. Разом з тим, положення викладача в нашому суспільстві в наш час не відповідає цій великій задачі.

ЗМІСТ РЕФОРМ LMD/ECTS ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ У ФРАНЦІЇ

Шаповалова Л.В. (Полтава)

Ключові слова: університет, реформа, закон, децентралізація, автономія, регіони, підприємства, ліцензія, магістрат.

2002 рік. Реформи LMD/ ECTS. Жак Ланг оголошує у квітні 2001 року впровадження видачі дипломів на підставі накопичених кредитів (ECTS). Ця реформа пройшла через кредити і постанови. Студентські страйки 2002-2003 років не дозволили скасувати цю реформу. Основні її аспекти такі:

1) видача дипломів на підставі кредитів (ECTS). Мета нової системи – скасувати дипломи, які отримали через складання іспитів і які зараховували знання, отримані під час аудиторних занять і індивідуальної роботи студентів. Ця система, впроваджена в усіх університетах, дозволить накопичувати кредити для диплома. Ці кредити можна отримати не тільки зараховуючи прослухані курси, але також через інші види діяльності (закон не ставить обмежень). Це очевидне знецінення того, що зараз є університетом;

2) введення системи LMD чи 3/5/8 – тобто збереження тільки трьох дипломів на факультеті: ліценціат, магістратура і докторантура. Це спричинило зникнення дипломів DEUG, які видавалися на рівні „bas+2”, Maitrise - „bas+4” і диплому DEA (диплом поглибленої освіти), тому що його замінив новий диплом Master, який походить із північноамериканської системи;

3) описовий додаток до дипломів.

До цієї реформи дипломи з кожного предмету мали однакове значення для будь-якого студента у будь-якому університеті. Єдина різниця між ними полягала у різному оцінюванні. Із введенням описового додатка до дипломів, встановленого реформою LMD/ECTS, назва університету включається у диплом. Отже, якщо отримана оцінка залежить тільки від результатів студента, із введенням цієї системи репутація університету впливає на цінність диплома. Таким чином створюється рівність між дипломами, які раніше були рівноправні. Крім того, **із введенням системи LMD/ ECTS зміст видів освіти не визначається більше на національному рівні.** Внаслідок цієї реформи не існує більше національних планів „maquette nationale des diplômes”, все визначається факультетами. Дипломи, які не мають більш нічого національного, крім назви, у реальності стають специфічними у залежності від факультету чи регіону. Це фундаментальне знищення права студента: рівноправ'я дипломів скрізь у Франції. Університети переходять до риночних відносин. А знанням надається статус товару. Реформа LMD/ECTS спричиняє додаткові селективні бар'єри.

4 Стажування.

У межах університетських курсів воно має справжній інтерес тільки для власників підприємств. З одного боку, студенти під час стажування не знаходяться на факультеті, з іншого боку, на підприємстві студент займає місце оплачуваного робітника, не отримуючи при цьому заробітної платні. Трудовий кодекс передбачає, що якщо оплачуваний робітник є найнятим на роботу, підприємство повинно забезпечити його підготовку, що представляє собою для власників підприємств певну ціну. Внаслідок стажування ця ціна переноситься на студента – майбутнього оплачуваного робітника.

5) Кінець національної системи дипломів.

Раніше фундаментальною гарантією держави було те, що диплом одного рівня з однієї спеціальності, виданий будь-яким університетом, гарантував однаковий рівень знань. Національна система дипломів дозволяла рівноправ'я всіх перед системою вищої освіти. Реформа LMD/ECTS створила відступ одночасно і для студентів і для оплачуваних робітників. Зняття з себе державою фінансових зобов'язань щодо університетів спричиняє гостру нестачу коштів (отже погані умови занять) і примушує університети шукати інші види фінансування. З одного боку це фінансування регіонами і підприємствами, з іншого боку, - це фінансування студентами. На початок 2004 навчального року збільшення оплати при зарахування становить 6,38% для перших циклів навчання, 34,74% для других циклів навчання (Master). Це нове збільшення пройшло майже непоміченим. Воно показує, що заняття стають більш дорогими в залежності від їх рівня. Цей процес удороження, роблячи грошову селекцію, підштовхує студентів до того, щоб вони не йшли дуже далеко у заняттях.

Реформа LMD/ECTS, була прийнята на національному рівні у 2002 році. З цього часу вона послідовно впроваджується в університетах і входить до складу більш широкої програми.

Ключевые слова: университет, реформа, закон, децентрализация, автономия, регионы, предприятия, лицензия, магистрат.

Key words: university, reform, law, decentralization, autonomy, regions, enterprises, license, magistracy.

1 Вступ. Франція у Європейському просторі вищої освіти: збірник матеріалів/Упорядники Г.Г. Крючков, В.Б. Бурбело. –Київ: „Київський університет”, 2005 рік. С-9.

2 Там же, с-10.

3 www.fsemontpelier.lutes-etudiants.com

- 4 www.coe.int Conseil de l'Europe. Enseignement supérieur et recherche. Communiqué de Bergen-20 mais 2005.
- 5 www.edufrance.fr. Mise en oeuvre des objectifs du Processus de „La Sorbonne-Bologne“. 1998-2003. Rapport national.

ДО ПИТАННЯ ПРО МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДОСВІДУ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

Шарко В.Д. (Херсон)

Творчий характер професії вчителя зумовлює низку проблем, пов'язаних із підготовкою студентів до майбутньої педагогічної діяльності. Їх сутність можна виразити наступними запитаннями: Чи може людина, що не має педагогічних здібностей, стати творчим учителем? Чи можна навчити студентів творчому підходу до виконання професійних функцій учителя? Якими повинні бути система навчання і викладач вищого педагогічного навчального закладу, щоб забезпечити формування і збагачення досвіду творчої діяльності майбутніх учителів?

Пошук відповідей на ці запитання передбачає необхідність: вивчення психологічної літератури з означеної проблеми; аналіз навчального процесу у ВНЗ з позицій можливого забезпечення умов для розвитку творчих здібностей майбутніх учителів; дослідження змісту методичної підготовки вчителя фізики з метою виявлення можливостей для формування досвіду творчої діяльності студентів на заняттях і в поза аудиторній роботі.

Вивчення праць психологів (Д.Богоявленської, І.Зимньої, Н.Лейтеса, О.Матюшкіна, В.Петровського та інших) дозволило встановити, що:

- на формування і розвиток здібностей людини (в тому числі й педагогічних) впливають два чинники: **спадковість** у вигляді задатків – основи, на якій ґрунтуються здібності, і **навикилише середовище** (умови), де відбувається формування особистості. Причому, Ю.Гіппенрейтер відмічає, що “факторы среды обладают весом, соизмеримым с фактором наследственности, и могут иногда полностью компенсировать или, наоборот, нивелировать действие последнего”. Обдарованість, являє собою діалектичну єдність спадкового і набутого, зовнішнього і внутрішнього;
- між загальними здібностями і діяльністю існує зв'язок. Н.Лейтес довів, що універсальними внутрішніми умовами здійснення діяльності є розумова **активність і саморегуляція**, які є одночасно й загальними чинниками обдарованості. Саморегуляція й розумова активність, перебуваючи у взаємодії, становлять єдину першооснову здібностей до різних видів діяльності;
- найважливішим **показником творчого ставлення людини до світу** є її **підвищена розумова активність**. М.Такал виділив два аспекти інтелектуальної активності: **темп виконання дій і схильність до різноманіття дій**. За основними функціями всі види активності поділяють на два типи: **адаптивну і продуктивну**. У системі пізнавальних процесів **продуктивна активність** виступає на трьох рівнях, які відрізняються специфічними особливостями саморегуляції:
  - 1) як активність уваги, що викликається новизною стимула і розгортається в систему орієнтовно-дослідницької діяльності;
  - 2) як дослідницька пізнавальна активність, що збуджується у проблемній ситуації в умовах навчання, у спілкуванні, професійній діяльності;
  - 3) як особистісна активність, яка проявляється у формі “інтелектуальної ініціативи” (Д.Богоявленська), “надситуативної активності” (В.Петровський), “самореалізації” особистості (О.Матюшкін);
- базисом продуктивних видів активності є **пошукова пізнавальна активність** суб'єкта. В роботах Я.Понамарьова, О.Тихомирова вона виступає як **творча активність**. Основу її розвитку, за О.Матюшкіна, складають **сти-**